

Beslut om utökning av naturreservatet Kläppe

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn:	Kläppe
NVR-id:	2014400
Kommun:	Östersund
Län:	Jämtland
Väggkarta:	152 Östersund
Lägesbeskrivning:	2 kilometer norr om byn Kläppe och cirka 12 kilometer nordost om Östersund
Centrumkoordinater:	N: 7014103 E: 489112 (SWEREF99 TM)
Fastighet:	Del av Kläppe 4:3
Markägare:	Enskild markägare
Förvaltare:	Länsstyrelsen Jämtlands län
Areal utökningsområde:	11 hektar

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut.....	3
Skälen för beslutet	3
Beskrivning av området	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendets beredning.....	5
Synpunkter på förslaget till beslut	5
Länsstyrelsens bedömning.....	5
Bedömning och motivering	5
Naturvärdesinventeringar	6
Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.....	6
Konsekvensutredning	7
Upplysningar.....	7
Bilagor	9

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att naturreservatet Kläppe, inrättat av Länsstyrelsen 2019-01-14, diarienummer (dnr) 511-7994-2017, NVR2014400, ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av bifogad karta, bilaga 1. För den tillkommande delen ska beslutet för bildande av naturreservatet Kläppe gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4 §, 5 § första och andra styckena, 6 § och 30 § miljöbalken.

För den tillkommande delen gäller även att föreskrifterna efter tillstånd från Länsstyrelsen inte ska utgöra något hinder för:

- k) utmarksbete, samt uppsättning och underhåll av stängsel, röja ungträd längst stängselgata samt framföra terrängfordon i samband med åtgärder där fordon, färdväg och hastighet ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

Beslutet riktar sig till var och en samt fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Vidare fastställer Länsstyrelsen i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. en komplettering av befintlig skötselplan vilket innebär att den tillkommande delen ska ingå i skötselområde A i gällande skötselplan daterad 2019-01-14 dnr 511-7994-2017.

Reservatet har den avgränsning som slutligen utmärks i fält.

Skälen för beslutet

Utöver de prioriterade bevarandevärden, skälen för beslutet, som finns i beslutet för bildande av naturreservatet Kläppe är utökningens prioriterade bevarandevärden:

- Grandominerad örtrik kalkbarrskog, präglad av intern beståndsdynamik, inklusive död ved i olika nedbrytningsstadier.

Beskrivning av området

Området är en 11 hektar stor utökning av det befintliga naturreservatet Kläppe. Utökningen ligger i Östersunds kommun, cirka 2 kilometer norr om Kläppe och cirka 12 kilometer norr om Östersund. Området är beläget i en relativt flack nordostslutning söder om naturreservatet Kläppe. Höjden över havet sträcker sig från cirka 380 meter i de södra delarna till cirka 350 meter i de norra delarna. Området är beläget inom den naturgeografiska regionen Jämtlands kambrosilurområde. Berggrunden består främst av Kyrkåskvartsit och jordarterna utgörs av morän samt berg i dagen.

Området för utökningen utgörs av hänglavsrik grannaturskog med intern beståndsdynamik, där gamla träd dör och faller och nya växer upp, samt inslag av kalkbarrskog.

Skogen är flerskiktad och olikåldrig och det dominerande trädslaget är gran (*Picea abies*). En stor del av granbeståndet bedöms vara runt 140-år men även betydligt äldre granar, upp mot 200 år förekommer spridda i området. Även inslag av grova tallar (*Pinus sylvestris*) på upp mot 200–300 år förekommer. Andelen lövträd är relativt låg men det finns inslag av äldre grova aspar (*Populus tremula*) samt vårtbjörk (*Betula pendula*) och enstaka sälgar (*Salix caprea*).

Död ved förekommer både som liggande och stående ved i olika nedbrytningsstadier och dimensioner. Inslag av högstubbar och torrakor finns spridda i området. Tillgången på död ved varierar men är bitvis mycket riklig. En del spår av tidigare bränder förekommer i form av kolade stubbar. I vissa delar av utökningsområdet är förekomsten av vindfällan hög, speciellt i områdets sydvästra del där rotvältor och stamknäckta träd bitvis ligger tätt. Området är generellt mycket hänglavsrikt med stor förekomst av skägg- och garnlavar.

Fältskiktet utgörs till stor del av blåbärs- (*Vaccinium myrtillus*) och lingonris (*Vaccinium vitis-idaea*) på frisk till fuktig mark. Det finns även inslag av bland annat revlumner (*Lycopodium annotinum*) och örter så som linnéa (*Linnaea borealis*) i fältskiktet. De södra delarna av utökningen är tydligt kalkpräglade och näringsrika. I en kalkrik fuktsvacka är markskiktet mer örtrikt och här växer kalkindikerande arter så som blåsippra (*Hepatica nobilis*) och underviol (*Viola mirabilis*). Bitvis är skogen här mer öppen med ett större ljusinsläpp.

Utökningsområdet är till stor del undantaget från modernt skogsbruk. Skogen har historiskt påverkats av plockhuggning och möjligtvis även av skogsbete. Historiska flygbilder från 1960-talet visar att skogen i utökningens norra och nordvästra delar var betydligt glesare än idag. Vissa delar längst områdets nordöstra gräns avverkades på 60-talet och består nu av en mer trivial skog med något lägre naturvärden. Dock förekommer inslag av grova högväxta tallöverståndare och äldre granar.

Området bär även spår efter tidigare bränder i form av brandstubbar samt i vissa delar avsaknad av äldre naturvärdesgranar, troligtvis till följd av att delar av granbeståndet uppkommit efter brand.

Rödlistade arter som återfunnits i utökningsområdet är bland annat rynkskinn (*Phlebia centrifuga*), ullticka (*Phellinidium ferrugineofuscum*), rosenticka (*Rhodofomes roseus*), och doftskinn (*Cystostereum murrayi*). Dessa arter är indikatorarter för naturskogsartade skogar med lång kontinuitet och höga naturvärden. Se bilaga 3 för en fullständig artförteckning.

Utökningen ligger inom Jovnevaerie samebys totala renbetesområde och utgör trivsel- vår- vårvinter- och vinterland. Så vitt Länsstyrelsen känner till nyttjas området i övrigt främst till jakt, bär och svampplockning.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Skogsstyrelsen inventerade området 2019 och registrerade då två nyckelbiotoper med höga naturvärden i området.

Länsstyrelsen tog kontakt med berörd markägare och området prioriterades för fortsatt utredning gällande utökning av det befintliga naturreservatet Kläppe. 2020 inventerades området av Länsstyrelsen för att bedöma naturvärdena i det berörda området. Gräns för naturreservatet beslutades i dialog med markägaren. Länsstyrelsen föreslog området som naturreservat år 2021, och förslaget godkändes av Naturvårdsverket samma år.

Uppdragen att värdera objektet och sköta förhandling har utförts av auktoriserade konsultfirmor. Värderingen slutfördes under 2021 och förhandlingen avslutades 2022 då avtal om intrångsersättning med berörd markägare var klar. Även fastighetsutredningen avslutades under samma år. Inmätning av områdets gränser beställdes och utfördes av Skogsstyrelsen 2023.

Under 2023 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut om utökning av naturreservatet Kläppe. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Inga synpunkter inkom på förslaget till beslut.

Länsstyrelsens bedömning

Bedömning och motivering

Utökningen ligger i direkt anslutning till Kläppe naturreservat och är en väsentlig utökning av det befintliga naturreservatet. Skogen i det tillkommande området har i stort liknande naturvärden som det ursprungliga naturreservatet men har även inslag av kalkbarrskog. Utökningsområdets höga naturvärden är främst knutna till gammal granskog med lång kontinuitet samt riklig förekomst av död ved som utgör viktiga substrat för rödlistade arter. En stor del av utökningen utgörs av nyckelbiotoper och värdekärnor.

I och med utökningen av det befintliga naturreservatet Kläppe så stärks den ekologiska funktionaliteten inom naturreservatet och i landskapet. Inom 1,5 kilometer från detta naturreservat finns ytterligare ett naturreservat samt ett Natura 2000-område och flertalet nyckelbiotoper.

Naturreservatet ligger i en av Skogsstyrelsens och Länsstyrelsens gemensamt utpekad värdestrakt (Kläppe ZG30025) för skogsbiologiska naturvärden knutna till bland annat kalkpåverkad granskog. Inom denna del av värdestrakten finns många något mindre värdekärnor. Skogstypen kalkbarrskog, fastigheter med hög andel av

nyckelbiotoper samt områden med skogsbiologiska värdekärnor inom värdetrakter ska alla enligt ”Nationell strategi för formellt skydd av skog” (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, 2017) prioriteras för skyddsåtgärder.

För att områdets värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden påtagligt skadas. Skyddet bidrar även till ett bättre bevarande av naturvärden i värdetrakten. *Detta motiverar till varför Länsstyrelsen har bedömt att området bör förklaras som naturreservat.*

Beslutet om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande skogar*, samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturvärdesinventeringar

Skogsstyrelsen inventerade området 2019. Då identifierades två nya nyckelbiotoper. En på 2,3 hektar i områdets södra del (N 998–2019) samt en på 4 hektar i de nordligare delarna av utökningsområdet (N 933–2019). Den norra nyckelbiotopen ingår delvis i det befintliga Kläppe naturreservat. Nyckelbiotoperna beskrivs som urskogslika med god förekomst av död ved, hänglav och rödlistade arter.

Länsstyrelsen utförde en naturvärdesinventering av området 2020 inför utökningen av området.

Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Utökningen av Kläppe naturreservat ligger inom ett område av riksintresse för totalförsvarets stoppområde för vindkraftverk (enligt 3 kap 9 §). Området ligger även inom totalförsvarets påverkansområde (TM0098) för väderradar (enligt 3 kap 9 §).

Gällande översiktsplan för Östersunds kommun antogs 2014 och reviderades 2022. Översiktsplanen anger ingen specifik markanvändning i det aktuella området.

Utökningsområdet ligger inom ett av kommunen utpekade område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). I Länsstyrelsen granskningsyttrandet anger Länsstyrelsen att kommunens översiktsplan inte ger den vägledning som krävs för att kunna tillämpa LIS som särskilda skäl i efterkommande prövningar mot strandskyddet. Utpekandet är därför inte förenligt med 7 kap. 18 § miljöbalken.

Enligt tillägg till översiktsplan ”Vindkraft i Östersunds kommun” från 2011 tillåts ingen vindkraftsutbyggnad, med möjligt undantag för gårdsverk.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området

gällande kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Marita Ljung. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även länsråd Susanna Löfgren, funktionschef för naturskydd Annelie Johansson samt handläggare Sarah Johannesson Leander, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Marita Ljung

Sarah Johannesson Leander

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Detta beslut ska enligt 27 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Östersundsposten och Länstidningen. Sakägare anses därmed ha fått ta del av beslutet.

Detta beslut påverkar inte rätten till renskötsel på annans mark.

Länsstyrelsen i Jämtlands län är förvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Spontana bränder inom naturreservatets gränser bör släckas omedelbart.

Organiserad verksamhet är tillåten inom naturreservatet, under förutsättningen att själva aktiviteten som bedrivs inte förbjuds i reservatsföreskrifterna och / eller av andra lagar och bestämmelser. Organiserad verksamhet är när en lärare eller ledare för en organisation/företag planerar att genomföra ett arrangemang med deltagare enligt förutbestämd plan/färdväg/rutt. Det är organisatörens ansvar att bedöma hur planerade aktiviteter kan komma att påverka naturen och andra utövare, samt känna till naturreservatets föreskrifter och naturvärden, miljöbalkens kunskapskrav samt skyldigheter och försiktighetsmått som följer av allemansrätten. Organisatören kan alltid kontakta naturreservatets förvaltare för att rådgöra om hur verksamheten bäst kan genomföras inom naturreservatet.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- hänsynsregler enligt 2 kap. 3 § miljöbalken,
- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- hundhållning enligt 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter,
- terrängkörning, inklusive barmarkskörning, enligt 1 § terrängkörningslagen (1975:1313),

Vid terrängkörning, med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen ska fordon, färdväg och hastighet väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

Vid vistelse i naturreservatet är det viktigt att utöver naturreservatets föreskrifter även följa föreskrifter och förbud enligt andra gällande lagar. Det är också viktigt att observera att föreskrifterna reglerar agerande i naturreservatet men i sig ger de inte markägarens tillstånd.

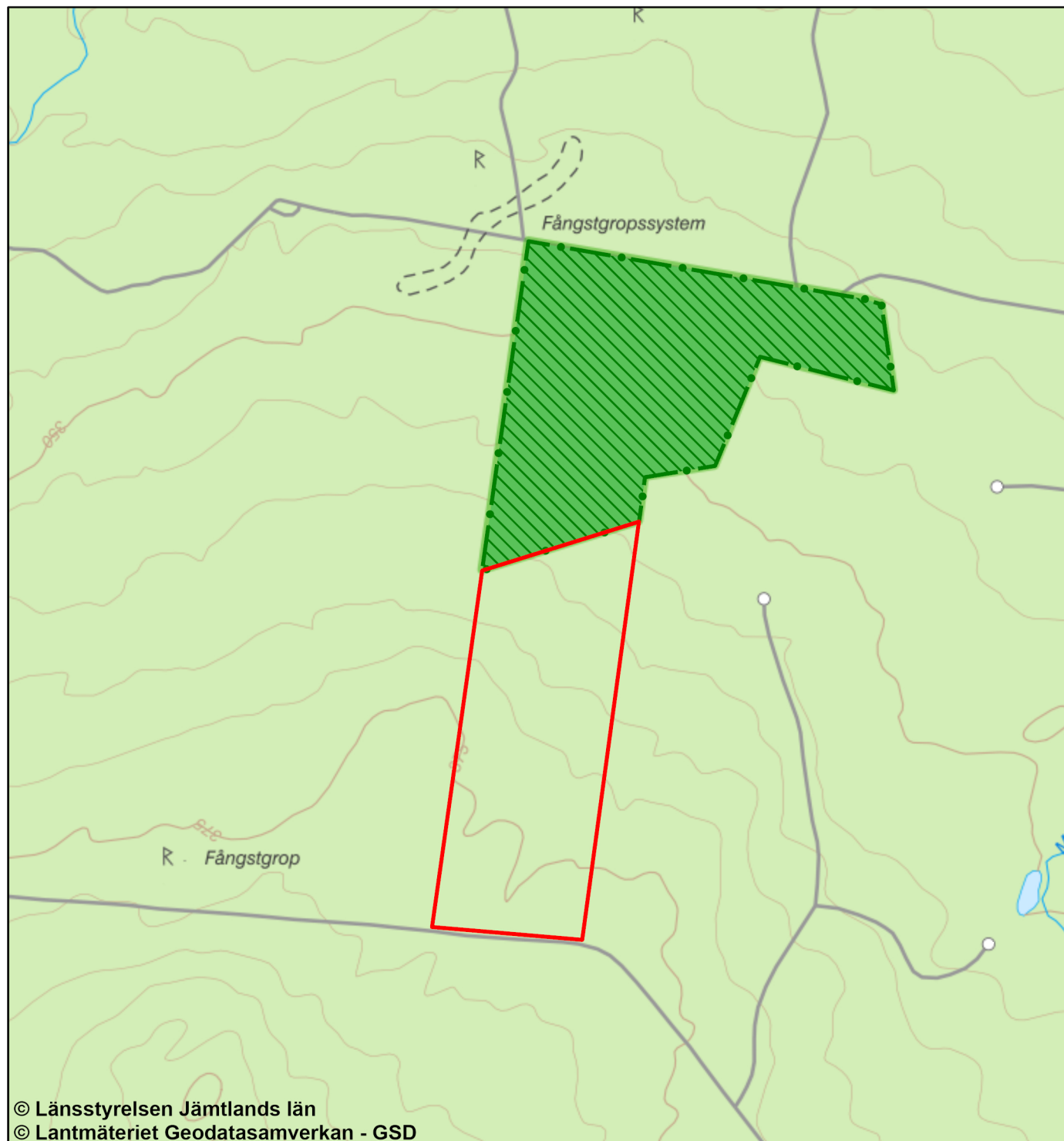
Bilagor

Nr.	Typ av bilaga	Beskrivning
1.	Beslutskarta	Visar naturreservatets gränser.
2.	Översiktskarta	Visar var i Jämtland som naturreservatet ligger
3.	Artförteckning	

Utökning av naturreservatet Kläppe

Beslutskarta

- Gräns för utökningen av naturreservatet Kläppe
- Kläppe naturreservat

0 125 250 Meter

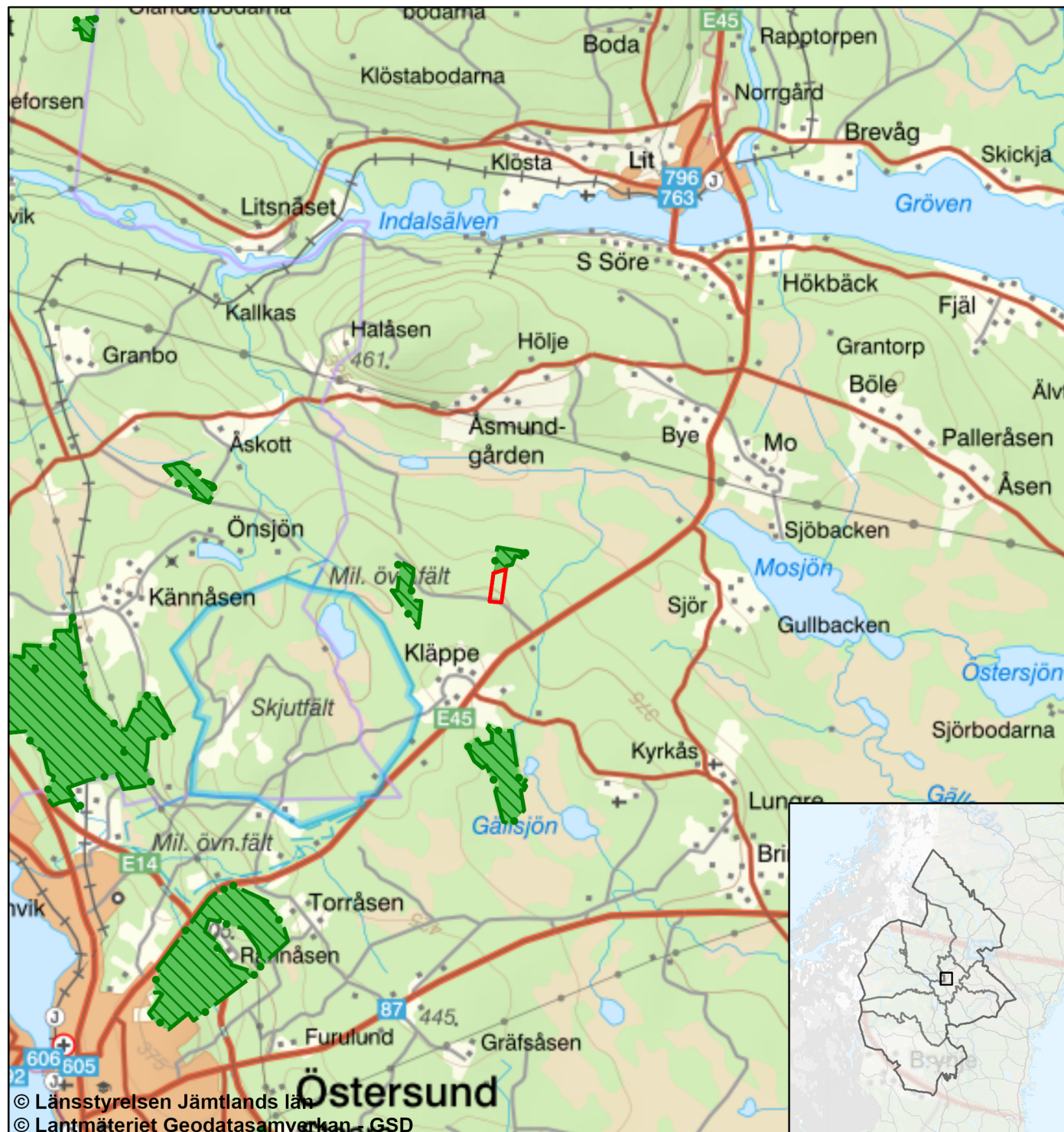
Skala: 1:8 000

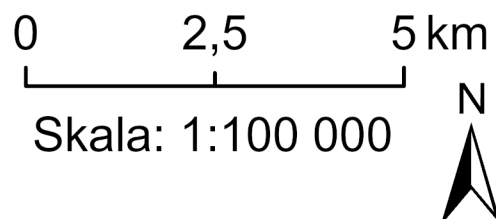

Utökning av Kläppe naturreservat

Översiktskarta

- Gräns för utökningen av Kläppe naturreservat
- Övriga Naturreservat

Artförteckning för utökningen av naturreservatet Kläppe

I artförteckningen nedan anges naturvårdsarter som hittills registrerats i utökningen av naturreservatet Kläppe. Naturvårdsarter är enligt ArtDatabanken arter som är extra skyddsvärda, arter som indikerar att ett område har höga naturvärden eller arter som i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Inom begreppen återfinns rödlistade arter, fridlysta arter, nyckelarter, ansvarsarter, typiska arter och signalarter.

Förklaring till kolumnen Kategori:

- Rödlistekategori: VU = sårbar, NT = missgynnad / nära hotad
- § = Skyddad enligt Artskyddsförordningens (SFS 2007:845) paragrafer 8 och 9.
- * = Indikatorart för kalkrik mark.
- ' = Art som indikerar gammal skog eller gamla träd.
- ” = Art som indikerar kontinuitetsskog och kontinuitet av död ved.
- BK = Bernkonventionen 1983. Konvention om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö. Utgiven av utrikesdepartementet, SÖ 1983: 30

Förklaring till kolumnen S-, E- och Part:

- S = signalarter som är arter vilka med sin närvaro eller frekvens indikerar att ett område har höga naturvärden (Skogsstyrelsen, 2020).
- E = ekologiska ståndortsindikator som visar på speciella ståndorter som i kombination med andra miljöförhållanden (kriterier) eller andra arter kan visa på höga naturvärden. Enbart förekomst av en ”E-art” visar däremot inte alltid på höga naturvärden (Skogsstyrelsen 2020).
- P = prioriterad art i Skogsvårdslagen SKSFS 2014:7. Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen. 2014, (Skogsstyrelsens författningssamling) Jönköping: Skogsstyrelsen.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori	S-, E och Part
Lavar			
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT, ”	S
Gammelgranskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	NT, ”	S
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	S
Vitgrynig nållav	<i>Chaenotheca subroscida</i>	NT, ”	
Violettgrå tagellav	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT, ”	S
Svampar			
Doftskinn	<i>Cystostereum murrayi</i>	NT, ”	S

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori	S-, E och Part
Granticka	<i>Porodaedalea chrysoloma</i>	NT, '	S
Harticka	<i>Pelloporus leporinus</i>	NT	S
Liten svartspik	<i>Chaenothecopsis nana</i>	NT, ”	
Rosenticka	<i>Rhodofomes roseus</i>	NT, ”	S
Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	VU, ”	
Ullticka	<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	NT, ”	S
Äggvaxskivling	<i>Hygrophorus karstenii</i>	NT	
Kärlväxter			
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	§, *	E
Underviol	<i>Viola mirabilis</i>	*	
Fåglar			
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT, §, BK,	P